

Handläggare
Samuel Svan
Telefon: 0850824836
Anette Petersson
Telefon: 0850824420

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2014-10-23

Motion (2014:13) om behandling mot spelberoende

Remiss från kommunstyrelsen av motion från Stefan Nilsson (MP),
Dnr 325-1051/2014

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Lena Thorson
Avdelningschef

Ärendet

Stadsdelsnämnden har fått på remiss att yttra sig över en motion från Stefan Nilsson (MP) till kommunfullmäktige om behandling mot spelberoende. I motionen föreslås kommunfullmäktige att besluta om att behandling för spelberoende ur biståndssynpunkt ska handläggas på samma sätt som substansberoende, samt att särskilt utformad psykologisk behandling för spelberoende ska erbjudas.

Förslagen i motionen grundar sig bland annat på forskning från Statens folkhälsoinstitut (FHI) och en undersökning från ”Stödlinjen för spelare och anhöriga”. Stefan Nilsson skriver att drygt två procent av Sveriges befolkning över 16 år beräknas ha allvarliga problem med spel om pengar. Det motsvarar ca 17 000 personer i Stockholms stad. Spelandet får negativa konsekvenser för personers ekonomi, psykiska och fysiska välbefinnande samt påverkar arbete och utbildning negativt.

Skärholmens stadsdelsnämnd
Sociala delegationen

Bodholmsplan 2
Box 503
Skärholmen
Telefon 0850824836
Växel 0850824000
samuel.svan@stockholm.se
stockholm.se

Spelberoende uppvisar många liknande symptom som substansberoende, som exempelvis abstinens, tolerans och upptagenhet. Spelberoendet skiljer dock ut sig på så vis att beroendet kan vidmakthålls genom närvaron av drömmar om en plötslig vinst. Forskning på området säger att verkningsfulla

behandlingsmetoder är kognitiv beteendeterapi (KBT) och motiverande samtal (MI). Behandlingsresultaten tycks hålla i sig även ett år efter avslutad behandling.

Hittills har spelberoende betraktats som en impuls kontrollstörning, och 3 kap 7 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL tar inte upp spelberoende som ett beroende som socialtjänsten ska verka emot. Stefan Nilsson menar dock att, i och med att spelberoende numera¹ betraktas som en beroendediagnos av samma kategori som substansmissbruk, så finns det skäl att tro att socialtjänstlagen kommer att ändras till att omfatta även spelberoende.

En sådan förändring skulle ställa helt nya krav på Sveriges kommuner att erbjuda behandling till personer med ett spelberoende. Redan idag finns det dock ett antal kommuner som erbjuder ett sådant stöd. Exempel på kommuner som gör det är Göteborg, Malmö och Västerås. Stefan Nilsson anser att Stockholms stad bör tydliggöra sitt ansvar att erbjuda behandling för spelberoende. Stockholms stad bör även, i likhet med Göteborg och Malmö, erbjuda särskild behandling för personer med spelproblem.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för socialtjänst tillsammans med stadsdelsförvaltningens preventionssamordnare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i det Stefan Nilsson skriver om att spelberoende är en viktig problematik att uppmärksamma. Beroendeproblematiken liknar på många sätt substansberoendet i fråga om symptom och konsekvenser och det är därför angeläget att samhället kan erbjuda stöd och behandling för personer som drabbas.

Förvaltningen vill dock påpeka att det för närvarande är landstinget som är ansvarig för behandling av sådan beroendeproblematik som inte handlar om alkohol och droger. I riktlinjer antagna av kommunfullmäktige i Stockholms stad² finns följande skrivning:

Det är [...] landstingets ansvar att vårda sådana yttringar av psykisk ohälsa som kan ge upphov till olika former av

¹ I diagnosmanualen "Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders fifth edition", DSM-V

² Vuxna med missbruks-/beroendeproblem, riktlinjer, s. 50. Antagna 2011-10-17. Uppdaterader 2013-06-12.

beroenden [...] t.ex. spelmissbruk [...]. När det gäller spelmissbruk är huvudregeln att bistånd till behandling inte ska beviljas från socialtjänsten eftersom behovet kan tillgodoses genom landstingets försorg. Beroendecentrum Stockholm erbjuder kostnadsfri öppenvårdsbehandling för ungdomar, vuxna och anhöriga till spelberoende.

Skrivningen grundar sig på en dom i dåvarande regeringsrätten³, där domstolen fastslog att även om socialtjänstens traditionella ansvar när det gäller vuxna missbrukare har utvidgats sedan socialtjänstlagen antogs 1980, så kan inte detta ansvar utan en uttrycklig lagändring utsträckas till ”områden av annan karaktär”, oavsett om dessa kan betraktas som missbruk eller beroenden. Bestämmelserna i SoL tar sikte på missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel, och socialnämnden har därför ingen generell skyldighet att förebygga eller tillhandahålla behandling för spelberoende. Utifrån detta menar förvaltningen att socialtjänsten inte bör utöka sin verksamhet till att även gälla förebyggande arbete och behandling av spelberoende innan det finns uttryckligt lagstöd för det.

Förvaltningen vill dock framhålla att det behöver bli tydligare vilka behandlingsinsatser som finns att tillgå gällande spelberoende inom länet. Beroendecentrum Stockholm⁴ har öppenvårdsbehandling för personer som har problem med spel om pengar. Likaså går det att efter individuell bedömning få stöd och hjälp hos landstingets Livsstilmottagning⁵ för personer mellan 18 och 25 år. För den yngre målgruppen, under 18 år, tycks det dock inte finnas någon tillgänglig behandling då Maria ungdom inte arbetar med spelberoende.

På sikt ser förvaltningen att socialtjänst och landsting behöver samarbeta kring spelberoendeproblematik. Om förändringen i DSM gällande diagnostik av spelberoende får genomslag i SoL kommer socialtjänstens uppdrag att utvidgas. När sådana intentioner finns hos riksdagen bör Stockholms stad därför tillsammans med Stockholms läns landsting utreda förutsättningarna för att tillsammans bedriva behandling och stöd till personer med spelberoende, exempelvis inom ramen för lokala beroendecentrum och Maria ungdom. Förvaltningen anser därutöver att Svenska spel och andra bolag som tillhandahåller spel om pengar bör ta ett större ansvar för att åldersgränser upprätthålls.

³ Mål nr 4582-03, dåvarande regeringsrätten

⁴ <http://www.beroendecentrum.se/beroendebehandling/spelberoendebehandling/>

⁵ <http://www.livsstilmottagningen.se/>

Bilagor

1. Motion (2014:13) om behandling mot spelberoende